

[Marianne Bentsen-Pedersen]

serne. For selvfølgelig får det konsekvenser, det hele: man kan ikke uhæmmet skære ned på vores uddannelsessystem og fortsat regne med, at vi kan have et land med stort udbud af know-how og med en højt kvalificeret arbejdskraft, og det er dog det, vi hidtil har brystet os af er vores største eksportaktiv.

J. K. Hansen (S):

Denne forespørgsel giver mig lejlighed til at aflive en række af de myter, der er skabt rundt omkring på vore uddannelsesinstitutioner om besparelserne på de 150 mill. kr., der som følge af det økonomiske forlig mellem de fire partier her i foråret 1980 er udmøntet på undervisningsområdet.

Meget af den kritik, vi har modtaget på grund af disse udmøntninger af de nævnte besparelser og den omprioritering, der er fulgt i kølvandet af de regulære nedskæringer på forskellige områder, synes jeg har været meget ensidig og på en række områder direkte misvisende. Netop derfor vil en belysning af de rette forhold og med de rette proportioner fra vor side være særdeles kærkommen.

Man skal ikke tro, det er med glæde, at vi i socialdemokratiet beskærer uddannelsessektoren, og så er det lige meget, hvilke områder det i øvrigt drejer sig om. Men der er i hvert fald to ting, vi må holde os for øje. Det er for det første landets økonomiske situation, som sætter en grænse for udgiftsstigninger overalt i den offentlige sektor og også i uddannelsessektoren. For det andet, at vi ikke kan tillade en overproduktion af højt uddannede, hvilket jo vil sige at uddanne til arbejdsløshed.

De ressourcer, der skal anvendes i uddannelsessektoren, vil ikke kunne forventes overført hverken fra den private sektor eller fra andre grene af den offentlige sektor. Derfor må en prioritering hele tiden holdes for øje, således at de uddannelser, der er et voksende behov for, udbygges, somme tider på bekostning af andre uddannelser, hvor behovet er mindre, og hvor faren for overproduktion opstår.

Her vil det også være meget nærliggende at pege på ungdomsuddannelsesområdet, især de erhvervsfaglige grunduddannelser. Det er jo netop på dette område, vi i foråret 1980 ved en folketingsbeslutning pålagde

regeringen at sikre alle unge, der forlader grundskolen, et reelt tilbud om en ungdomsuddannelse. Derfor er det også rart at se, at netop denne del af uddannelsessektoren får forøgede ressourcer i de kommende år.

Lad mig blot nævne, at der alene på ungdomsuddannelsesområdet inden for de sidste to år er sket en kapacitetsforøgelse fra 73.000 i 1979 til 83.000 i 1981 – så mange pladser er der altså kommet til i 1981 – og at der i 1981 er en forøgelse af ressourcerne med 300 mill. kr. eller 3 gange så meget som besparelserne på de videregående uddannelser.

Kritikken af de besparelser, der nu skal finde sted, har fra visse uddannelsesinstitutioners side og visse politiske partiers side lydt på kynisme og tilfældigheder. Det er ikke rigtigt, tværtimod. Vi ved, at der i uddannelsessektoren i 1981 skal spares 150 mill. kr., og heraf er de 100 mill. kr. udmøntet på de videregående uddannelser og 50 mill. kr. på de øvrige uddannelsesområder.

Alle disse besparelser er blevet til efter grundige overvejelser af de enkelte områders behov, og som ministeren jo også har nævnt her, er der på flere områder ikke tale om nedskæringer, men derimod om omprioriteringer.

Retfærdigvis skal det naturligvis siges, at der kan opstå det, vi kan kalde utilsigtede virkninger, når de videregående uddannelser har skullet bære et relativt stort beløb af ressourcebesparelserne, og specielt når sparebeløbet af planlægningsmæssige årsager rammer skævt, således at den reelle udmøntning først kommer til at ske i sidste halvdel af et år, altså sidste halvdel af 1981; men undervisningsministeren har gjort mig opmærksom på, at der f. eks., hvad angår besparelsen på Danmarks lærerhøjskole, kan og vil være behov for justeringer, som ministeren er i gang med og er villig til at gennemføre.

En del af de besparelser, der er udmøntet, kan man benævne som tilgangsreduktioner, og her er der jo netop tale om omprioritering og ikke om besparelser, nemlig om en begrænsning af tilgangen til de uddannelser, hvor der, såfremt der ikke sættes ind med en begrænsning, vil forekomme en overproduktion med efterfølgende arbejdsløshed for færdiguddannede. Blandt de truede områder inden for universitetssektoren kan jeg nævne lægeuddannelsen. Allerede i 1974-75 kastede vi øjnene på disse universitetsuddannelser.